

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Ткачов Максим Михайлович, кандидат економічних наук,
доцент кафедри права

Перерва Петро Григорович, доктор економічних наук, професор, декан
економічного факультету

Лучна Єлізавета Олексіївна, студентка

Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»

Господарська діяльність підприємств будь-якої галузі супроводжується управлінням фінансами: саме ця складова відбиває взаємозв'язок ресурсів та результатів функціонування у вартісному виразі. Динамічність зовнішнього середовища підприємства вимагають обов'язкового застосування гнучких, адаптивних видів управління фінансами (в декількох розрізах та коротших часових межах).

Одним із напрямків фінансового менеджменту, що позитивно зарекомендував себе на підприємствах з ринковою економікою, є бюджетування. Проблеми формування бюджетування в компаніях провідних країн світу було вирішено 20-25 років тому. Натомість у вітчизняній теорії бюджетування лише недавно отримало широке висвітлення, а практична реалізація на підприємствах не має значного успіху. Тому актуальними є дослідження, що спрямовані на аналіз, впорядкування, логічне узагальнення теоретичних доробків науковців щодо бюджетування на підприємстві. Результати таких досліджень суттєво впливатимуть на розуміння теорії менеджерами і ефективність її застосування в практичній діяльності.

Виходячи з мети доповіді (обґрунтування процесу формування системи бюджетування) означено такі задачі: дослідити підходи до визначення системи

бюджетування на підприємстві; обґрунтувати необхідність створення системи бюджетування та визначити основні її елементи; розробити організаційно-методичне забезпечення системи бюджетування на підприємстві.

На основі власних досліджень і аналізу відповідної наукової літератури нами виділено узагальнені, але більш окреслені підходи (подано їх характеристику), за якими вчені визначають бюджетування як:

- 1) управлінську технологію (акцент на взаємовідносинах підрозділів, керівництва та виконавців щодо реалізації фінансового управління);
- 2) процес планування діяльності підприємства (короткострокове планування діяльності підприємства, оформлене в бюджетах);
- 3) систему відображення діяльності підприємства.

Важливість системного підходу до бюджетування на підприємстві зумовлена складністю організації взаємодії структурних підрозділів підприємства та необхідністю деталізації доходів і витрат, понесених в бюджетному періоді.

Варто зазначити, що в наукових джерелах з фінансового менеджменту та бюджетування часто ототожнюються поняття «бюджетування» і «система бюджетування». Однак на основі аналізу робіт вчених, що досліджують цю проблему було визначено: система бюджетування є логічно ширшим поняттям за поняття бюджетування, оскільки останнє виступає елементом (управлінська технологія чи процес планування діяльності підприємства, як зазначалося в двох вище описаних підходах) складної системи, що має власні мету, об'єкти, суб'єкти та інші елементи.

Важливим науковим результатом, який може знайти своє практичне впровадження в діяльності промислових підприємств, є система бюджетування на підприємстві, яка на відміну від існуючих у літературних джерелах враховує чітко обґрунтоване розмежування суб'єкту і об'єкту даної системи, із зазначенням основних функцій, виконуваних при управлінському впливі суб'єкта на об'єкт системи бюджетування на підприємстві.

Такого роду система бюджетування на підприємстві вирішує основні

проблеми, пов'язані з плануванням показників діяльності підприємства і його структурних підрозділів, більш точним і гнучким розрахунком необхідного розміру доходів і витрат, прозорістю фінансових потоків підприємства а також відповідальністю керівників за фінансові результати відповідних підрозділів.

Розглянута система бюджетування на промисловому підприємстві передбачає дотримання основних принципів, особливо при застосуванні головного інструменту управлінського впливу – бюджетів підприємства. Практичне значення такого підходу до формування системи бюджетування полягає у його універсальності та можливості його використання не тільки на досліджуваному підприємстві, а і на інших промислових підприємствах.

Список літератури:

1. Економіка підприємства: магістерський курс [Підручник] / М.В.Загірняк, П.Г.Перерва, О.І.Маслак та ін. // Частина I / За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І.- Кременчук, 2015.- 736 с.
2. Економіка підприємства: магістерський курс [Підручник] / М.В.Загірняк, П.Г.Перерва, О.І.Маслак та ін. // Частина II / За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І.- Кременчук, 2015.- 756 с.
3. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком: монографія / С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, Н. П. Ткачова, О. П. Косенко та ін. / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2011. – 644 с.
4. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія / С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, О. П. Косенко та ін. / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка. – Суми : ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. – 621 с.
5. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія / Ю. С. Шипуліна, С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, О. П. Косенко та ін.; за ред. к.е.н., доцента Ю. С. Шипуліної. - Суми: ТОВ «ДД «Папірус», 2012. - 458 с.
6. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Гаврись О. М., проф. Погорелова М. І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с.
7. Погорелов И. Н. Экономика и организация труда / И. Н. Погорелов, Н. И. Погорелов, П. Г. Перерва, А. М. Колот, С. А. Мехович [Монографія].- Харьков : Фактор, 2007.- 640с.
8. Экономика и управление инновационной деятельностью: ученик / Под ред. проф. Перервы П. Г., проф. Вороновского Г. К., проф. Меховича С. А., проф. Погорелова Н. И. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с.
9. Коциски Д. Стратегічне управління виробничим потенціалом і підвищення конкурентоспроможності підприємства / Д. Коциски, П. Г. Перерва, А. П. Косенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2010. – Випуск 62. – С. 137-142.
10. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В. Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства [монографія] / В. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, П. Г. Перерва, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, І. В. Гладенко, Т. О. Кобелева, Н. П. Ткачова / За ред. проф. Перерви П. Г. та проф. ТОВАЖНЯНСЬКОГО Л. Л. – Х.: Віровець А. П.: Апостроф, 2012 – 704 с.
11. Погорелов М. І. Управління персоналом та економіка праці / М. І. Погорелов, П. Г. Перерва, С. М. Погорелов, О. П. Косенко та ін. // Навчальний посібник / За ред. проф.

Погорелова М. І., проф. Перерви П. Г., доц. Погорелова С. М., доц. Косенко О. П. – Х.: «Щедра садиба плюс», 2015.- 521с.

12. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 1.- Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М. І., проф. Меховича С. А., проф. Ларки М. І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с.

13. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 2.- Підручник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Погорелова М. І., проф. Меховича С. А., проф. Ларки М. І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 623 с.

14. Перерва П. Г. Трудоустройство без проблем (искусство самомаркетинга) / П. Г. Перерва.- Х.: Фактор, 2009.- 480 с.